

แผนยุทธศาสตร์ เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564

ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2559

คณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน
และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564)

ทำไม ต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์

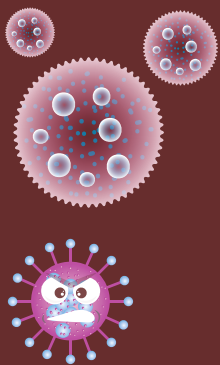
จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง เช่น การระบาดของโรคซาร์ส โรคไข้หวัดนก โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา โรคเมอร์ส และล่าสุดปี 2559 องค์การอนามัยโลกได้ประกาศว่าการเกิดกลุ่มผู้ป่วยที่มีภาวะศีรษะเล็กแต่กำเนิด และผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางระบบประสาทที่มีรายงานจากประเทศบราซิลเป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern; PHEIC) โดยภาวะดังกล่าวอาจมีความสัมพันธ์กับการติดเชื้อไวรัสซิกา

เพื่อรับมือกับสถานการณ์โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือโรคติดต่ออุบัติใหม่อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ทันเหตุการณ์ และเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ คณะกรรมการอำนวยการเตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่แห่งชาติ โดยกระทรวงสาธารณสุขจึงได้ร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับชาตินับนี้ขึ้น เพื่อให้ประเทศไทยสามารถลดอัตราป่วย การเสียชีวิต และลดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่

ความเสี่ยงของโรคติดต่ออุบัติใหม่ในประเทศไทยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. **โรคติดต่ออุบัติใหม่ หรืออุบัติซ้ำที่เกิดขึ้นแล้วในประเทศไทย** เช่น โรคไข้หวัดนก โรคไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ H1N1 (2009) โรคเมอร์ส และโรคติดเชื้อไวรัสซิกา เป็นต้น
2. **โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่อาจแพร่มาจากต่างประเทศ** เช่น โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา โรคติดเชื้อไวรัสซิกา โรคติดต่อจากสัตว์ เช่น โรคไข้มาลาเลีย และโรคที่ใช้เป็นอาวุธชีวภาพ เช่น โรคแอนแทรกซ์ โรคไข้ทรพิษ และกาฬโรค เป็นต้น
3. **โรคติดต่ออุบัติใหม่ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต** เช่น โรคที่เกิดจากการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ โรคที่เกิดจากการกลายพันธุ์ของเชื้อไข้หวัดนก และโรคที่เกิดจากเชื้อดื้อยาชนิดใหม่ เป็นต้น

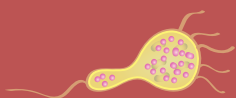

วิสัยทัศน์

ประเทศไทยสามารถป้องกัน ควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่
อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ทันท่วงที เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ
โดยการบริหารจัดการแบบบูรณาการ การจัดการความรู้และการมี
ส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

เป้าประสงค์

ประเทศไทยสามารถลดการป่วย การตาย และลดผลกระทบ
ทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการระบาดของ
โรคติดต่ออุบัติใหม่

นิยามโรคติดต่ออุบัติใหม่

ตาม WHO (World Health Organization) หมายถึง

โรคติดต่อที่เกิดจากเชื้อใหม่ (New infectious disease) เช่น โรคซาร์ส โรคติดเชื้อไวรัสนิปาห์ และไวรัสเฮนดรา (Nipah and Hendra viral disease) โรคติดเชื้อไวรัสอีโบลา-มาร์บูร์ก (Ebola-Marburg viral disease) โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่

โรคติดต่อที่พบในพื้นที่ใหม่ (New geographical areas) เช่น โรคไข้เวสต์ไนล์ (West Nile fever)

โรคติดต่ออุบัติซ้ำ (Re-emerging infectious disease) เช่น โรคกาฬโรค โรควัณโรค โรคคอตีบ โรคไข้หวัดใหญ่ โรคไข้วัดช้อยงลาย (Chikungunya fever) โรคลีเจียนเนร์ (Legionellosis)

เชื้อก่อโรคที่ดื้อต่อยาต้านจุลชีพ (Antimicrobial resistant organism) เช่น *Escherichia coli* (*E. coli*), *Klebsiella spp.*, *Neisseria gonorrhoeae* (*N. gonorrhoeae*), *Acinetobacter spp.*, *Pseudomonas spp.* และวัณโรค

เหตุการณ์จู่โจมของมนุษย์ด้วยสารชีว เช่น โรคแอนแทรกซ์ โรคไข้ทรพิษ โรคบรูเซลเลลลิส

แผนยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาระบบเตรียมความพร้อม สำหรับภัยพิบัติฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

เป้าประสงค์

ประเทศไทยมีระบบเตรียมความพร้อมสำหรับภัยพิบัติฉุกเฉินด้านสาธารณสุข สามารถบริหารจัดการและประสานการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่ทั้งในระยะก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และระยะหลังเกิดภัยที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2558

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน รักษา และควบคุม โรคติดต่ออุบัติใหม่ ภายใต้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว

เป้าประสงค์

1. ประเทศไทยมีระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน รักษาและควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่แบบบูรณาการทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ทั้งภาคสุขภาพคน สัตว์ สัตว์ป่า และสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว (One Health)

2. ประเทศไทยมีระบบการเลี้ยงและระบบสุขภาพสัตว์ สัตว์ป่า ให้ปลอดโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน โรคติดต่อที่สำคัญ ฯลฯ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

3. ประเทศไทยมีระบบการเตรียมความพร้อมด้านการควบคุมโรคติดต่อในโรงพยาบาล และสวนสัตว์และมีระบบความมั่นคงทางชีวภาพ

4. ส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ให้มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่

3

การพัฒนาระบบการสื่อสารความเสี่ยงและ ประชาสัมพันธ์โรคติดต่ออุบัติใหม่

เป้าประสงค์

1. ประเทศไทยมีระบบ โครงสร้าง และกลไกการสื่อสาร ความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ และความเชื่อมั่นของนานาชาติ โดยเน้นการสื่อสารความเสี่ยงและ ประชาสัมพันธ์ที่โปร่งใส ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และทันสมัย
2. บุคลากร และประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และลดความตื่นตระหนก รวมถึงมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง ในการป้องกัน และควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ โดยการให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ครบถ้วน ทันเวลา และทันสมัย

ยุทธศาสตร์ที่

4

การเสริมสร้างความเข้มแข็ง ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์

ประเทศไทยมีความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของประเทศไทยในด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้าน การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความร่วมมือทางวิชาการด้านการตรวจจับและการควบคุมโรค ที่อาจแพร่ข้ามประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่

5

การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคประชาสังคมและภาคเอกชน ในการป้องกันควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่

เป้าประสงค์

ภาคีเครือข่ายจากภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการป้องกันควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่

6

การส่งเสริมการจัดการความรู้ การวิจัยและพัฒนา

เป้าประสงค์

1. ประเทศไทยมีการจัดการความรู้โรคติดต่ออุบัติใหม่แบบบูรณาการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. ประเทศไทยมีแผนที่งานวิจัย (Research Map) แผนที่นำทางด้านงานวิจัยและพัฒนา (Research Roadmap) และผลงานวิจัยและพัฒนาที่เกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่เพิ่มขึ้น และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเตรียมความพร้อม ป้องกัน ควบคุม และแก้ปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่

ความเชื่อมโยงระหว่างวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์

วิสัยทัศน์

“ประเทศไทยสามารถป้องกัน ควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่อย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ทันการณ์ เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ โดยการบริหารจัดการแบบบูรณาการ การจัดการความรู้ และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน”

เป้าประสงค์

“ประเทศไทยสามารถลดการป่วย การตาย และลดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดต่ออุบัติใหม่”

พันธกิจ

3. เสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

4. สร้างการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายทุกภาคส่วน

1. เสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบเตรียมความพร้อม เฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม โรคติดต่ออุบัติใหม่ และภัยพิบัติฉุกเฉิน ด้านสาธารณสุข ภายใต้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว

2. พัฒนาระบบการสื่อสารความเสี่ยง เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดต่ออุบัติใหม่ และภัยพิบัติฉุกเฉิน

5. เสริมสร้างระบบการจัดการความรู้ การวิจัยและพัฒนา ด้านการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุม โรคติดต่ออุบัติใหม่ ให้เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์ 1 พัฒนาระบบเตรียมความพร้อมสำหรับภัยพิบัติฉุกเฉินด้านสาธารณสุข

ยุทธศาสตร์ 2 พัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกันรักษา และควบคุมโรคติดต่ออุบัติใหม่ ภายใต้แนวคิดสุขภาพหนึ่งเดียว

ยุทธศาสตร์ 3 พัฒนาระบบการสื่อสารความเสี่ยงและประชาสัมพันธ์โรคติดต่ออุบัติใหม่

ยุทธศาสตร์ 4 การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ

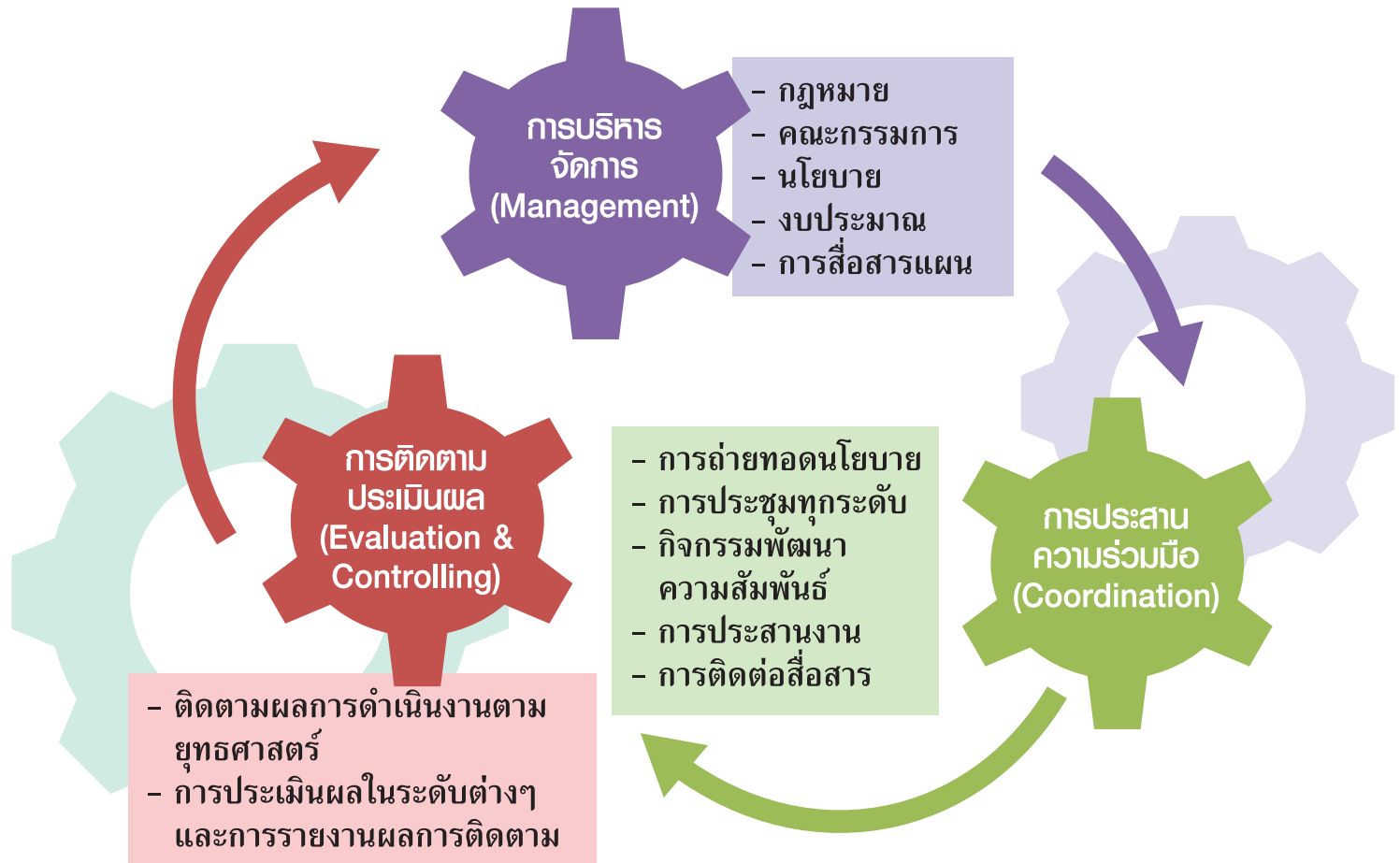

ยุทธศาสตร์ 5 เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันแก้ไขปัญหาจากภาคประชาสังคม

ยุทธศาสตร์ 6 การส่งเสริมการจัดการความรู้ การวิจัยและพัฒนา

กลไกการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์เตรียมความพร้อม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาโรคติดต่ออุบัติใหม่สู่การปฏิบัติ

ผลิต และเผยแพร่โดย
สำนักโรคติดต่ออุบัติใหม่ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
โทรศัพท์ 0 2590 3246 โทรสาร 0 2588 3767
<http://beid.ddc.moph.go.th>

กรมควบคุมโรค
DEPARTMENT OF DISEASE CONTROL